

Pseudonimi u knjižničnom katalogu

Lončarević, Tena

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:320050>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**



FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)



Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Preddiplomski studij Informatologije

Tena Lončarević

PSEUDONIMI U KNJIŽNIČNOM KATALOGU

Završni rad

Mentor: doc.dr.sc. Kristina Feldvari

Osijek, 2020.

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Odsjek za informacijske znanosti

Preddiplomski studij Informatologije

Tena Lončarević

PSEUDONIMI U KNJIŽNIČNOM KATALOGU

Završni rad

Društvene znanosti, informacijske i komunikacijske znanosti, knjižničarstvo

Mentor: doc.dr.sc. Kristina Feldvari

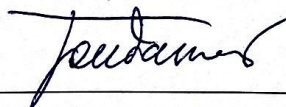
Osijek, 2020.

Izjava o akademskoj čestitosti i o suglasnosti za javno objavljivanje

Izjavljujem s punom materijalnom i moralnom odgovornošću da sam ovaj rad samostalno napravila te da u njemu nema kopiranih ili prepisanih dijelova teksta tuđih radova, a da nisu označeni kao citati s napisanim izvorom odakle su preneseni.

Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasna da Filozofski fakultet Osijek trajno pohrani i javno objavi ovaj moj rad u internetskoj bazi završnih i diplomskih radova knjižnice Filozofskog fakulteta Osijek, knjižnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U Osijeku, 25. kolovoza 2020.



Tena Lončarević, 0122225572

Sažetak

U radu se prvotno objašnjava zadaća katalogizatora te važnost dobro odrađene katalogizacije kako bi se korisniku olakšao dolazak do literature koja mu je potrebna. Nije rijetkost da se autori, uključujući pojedinačne osobe i korporativna tijela, pojavljuju pod različitim imenima i nazivima ili različitim oblicima istih. U tom slučaju, katalogizator ima zadatak utvrditi jedinstvenu odrednicu. Ključna vodilja prema tom izboru je prepoznavanje imena autora, odnosno koji oblik imena autor češće upotrebljava; kod slučaja pseudonima postavlja se pitanje je li poznatiji pod pravim imenom ili svojim pseudonomom. Zatim se u radu donosi povijesni pregled uporabe pseudonima te se uspoređuju razlozi pisanja pod pseudonomom s današnjom situacijom kako bi se uvidjelo jesu li se promijenili od 16.st., kada su mnogi pisci koristili pseudonime iz razloga kao što su različiti strahovi ili želje da svoje unutarnje misli ostvare kao posve druge osobe. Kako bi se detaljnije pojasnilo značenje pseudonima, pojasnit će se teorijska podloga definiranjem pseudonima, te po kojim funkcijama su podijeljene vrste pseudonima. Navest će se i brojni primjeri znamenitih književnika koji su kroz povijest koristili pseudonime, uključujući i neke popularne književnike iz našeg doba. U završnom dijelu rada objasnit će se postupanje s pseudonimima prema Pravilniku i priručniku za izradbu abecednih kataloga, te će se taj postupak usporediti na osnovi dviju knjižnica različitih vrsta. Prikazat će se putem pet primjera iz knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku kao sveučilišne i pet primjera iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu kao nacionalne knjižnice.

Ključne riječi: pseudonimi, knjižnični katalog, kataložna pravila, katalogizacija, PPIAK

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Povijest pseudonima	2
3. Definicija pseudonima	4
3.1. Vrste pseudonima	4
4. Postupak s pseudonimima u OPACU prema PPIAK-u	6
4.1. Polja u UNIMARC-u.....	8
4.2. Usporedba na primjeru FFOS i NSK.....	9
5. Zaključak.....	17
6. Popis korištenih izvora i literature	18

1. Uvod

Kroz povijest su se postupci katalogizacije bitno razlikovali. Među prvima koji su odredili jasna načela katalogizacije bio je Antonio Panizzi iz knjižnice Britanskog muzeja, koji je u prvoj polovici 19. st. osmislio pravila kojima bi se razjasnila autorstva određenih publikacija, način pisanja imena autora te način postupanja s anonimnim publikacijama. Ubrzo nakon toga je i u drugim državama krenulo definiranje pravila katalogizacije. Još jedan važniji povijesni događaj u području katalogizacije su Pariška načela, prihvaćena 1961. god. na zasjedanju IFLA-e. Njima se odredilo konkretno postupanje u izradi odrednica za svaku publikaciju, uključujući sve vrste knjižnične građe, a pored toga se može reći i da je to bio prvi ozbiljniji pokušaj međunarodnog ujednačavanja kataložnih postupaka.¹ Knjižničarka Eva Verona je 1970. g. kao suradnica u Komisiji za izradbu pravilnika objavila *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Prvi dio: Odrednice i redalice* u izdanju Hrvatskoga bibliotekarskog društva iz Zagreba, čime su se Pariška načela utjelovila i u hrvatskoj katalogizaciji. Četiri godine kasnije, Hrvatsko bibliotekarsko društvo prevodi ISBD(M) - *International standard bibliographic description for monographs*, odnosno *Međunarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacija*, što su zapravo preporuke za korištenje zajedničkih elemenata pri katalogizaciji kako bi se smanjio problem međunarodne neujednačenosti prilikom izrade bibliografskih i kataložnih opisa.² Prema Pravilniku i priručniku za izradbu abecednih kataloga (također: PPIAK) navode se osnovni zadaci abecednoga kataloga kao sljedeći: on mora odgovoriti na pitanje posjeduje li knjižnica određenu publikaciju/jedinicu građe, mora za određeno djelo dati pregled svih njegovih izdanja, prijevoda, preradbi i sl. koje knjižnica posjeduje te mora dati pregled svih publikacija koje sadrže djela određenog autora, a nalaze se u knjižnici.³ Kako bi se određena jedinica građe uspjela pronaći, ona prvenstveno mora biti pravilno katalogizirana. Katalogizacija je obrada građe na način da se popisuju podaci koji su nužni za identifikaciju određenog primjerka i to je formalan postupak prenošenja podataka budući da se obavlja na osnovi naslovne stranice samog primjerka. Cilj katalogizacije je stvoriti organiziran abecedni katalog u kojem se listići katalogiziranih publikacija mogu poredati prema naslovu publikacija ili abecednom redu prezimena autora.⁴

¹ Verona, E. Univerzalna bibliografska kontrola i međunarodno ujednačavanje kataložnih postupaka. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/verona.htm> (2020-08-10)

² Usp. Tadić, Katica. IV. Stručna obradba knjižnične građe. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/pog4.htm> (2020-08-10)

³ Usp. Verona, Eva. *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Prvi dio: Odrednice i redalice*. Zagreb: Društvo bibliotekara Hrvatske, 1970. Str. 15.

⁴ Usp. Tadić, Katica. Nav.dj.

2. Povijest pseudonima

Povijest pseudonima seže još od vremena antičke Grčke. Prvim autorom koji je upotrebljavao pseudonim može se smatrati grčki povjesničar i filozof Ksenofont koji je svoje djelo *Anabaza*, *Povijest helenska* potpisao kao Temistogen Sirakužanin.⁵ Od nekih kasnijih svjetskih književnika, poznati su François Rabelais koji je je svoje ime i prezime anagramom pretočio u pseudonim Alcofrybas Nasier pod kojim je objavio roman *Pantagruel* 1532. god. Još jedan književnik koji je koristio metodu anagrama je Voltaire, pravim imenom François-Marie Arouet le Jeune. Poznato je i da su književnice koristile muške pseudonime zbog toga što se u to vrijeme smatralo da je pisanje neprikladno za žene. Među njima su primjerice engleske književnice sestre Charlotte, Emily Jane i Anne Brontë koje su objavile *Pjesme Currera*, *Ellisa* i *Actona Bella*, te Mary Ann Evans pod pseudonimom George Eliot. Postoje i slučajevi gdje je književnik koristio iznimno velik broj pseudonima – kao Marie-Henri Beyle Stendhal, francuski književnik koji je imao čak oko 200 pseudonima, te ruski književnik Daniil Ivanovič Juvačev koji je koristio više od 40 različitih pseudonima. Primjer autora koji je često poznatiji pod pseudonimom je Mark Twain, što je zapravo pilotska oznaka za dvanaest stopa dubine na rijeci Mississippi. Pravo ime ovog američkog autora je Samuel Langhorne Clemens.⁶

Što se tiče hrvatskih književnika, oni koji su pisali na latinskom jeziku u razdoblju humanizma i renesanse koristili su latinske pseudonime. Tako je Marcus Marulus, a također i: Marcus Marulus Spalatensis te Marcus Marulus Delmata zapravo bio otac hrvatske književnosti i najznačajniji hrvatski književnik humanizma – Marko Marulić.⁷ Inače, imena autora latinista stvaraju određene poteškoće u kataložnim pravilnicima. Prema PPIAK-u, u Čl. 95 t. 4 nalaže se da se narodni (pučki) oblik prezimena pretpostavlja latiniziranim, germaniziranim, madžariziranim, talijaniziranim i dr. oblikom, a za oblik koji nije ušao u jedinstvenu redalicu se izrađuje opća uputnica. Problem je u tome što je katalogizatorima nerijetko teško utvrditi ispravni narodni, odnosno pučki oblik imena. Tu se prema postupanju u tom slučaju razlikuju njemački, talijanski i španjolski i drugi pravilnici te anglo-američka pravila (AACR).⁸

Što se tiče razloga za upotrebljavanje pseudonima pri stvaranju književnih djela, prema Nosić postoji sedam uobičajenih razloga. Razlozi već spomenuti u prethodnom poglavlju su

⁵ Usp. Nosić, Vesna. Pseudonimi književnika. // Varaždinski učitelj- digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje 2, 2(2019), str.3. URL: <https://hrcak.srce.hr/224277> (2020-08-10)

⁶ Isto, str. 4.

⁷ Isto, str. 5.

⁸ Horvat, A. Oblikovanje osobnih imena u knjižničnom katalogu. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/horvat_oblikovanjeimena.htm (2020-08-10)

skrivanje spola, ponajviše kod žena zbog stava tadašnjeg okruženja da pisanje nije bilo primjereno ženama, te korištenje brojnih pseudonima kako bi se na neki način parodiralo vlastito autorstvo. Treba napomenuti i da neki autori imaju izričitu želju objaviti svoja djela i anonimno, iz podjednakih razloga kao i za objavljivanje pod pseudonimom, koji između ostalog uključuju i strah od svjetovnih ili crkvenih vlasti, taštinu, anonimnost u svrhu veće popularnosti knjige i sl.⁹ Neki književnici su željeli biti u potpunosti anonimni i zbog političkih razloga, gdje bi im objavljivanje nekog djela pod vlastitim imenom u tom slučaju predstavljalo opasnost za karijeru, mogućnost progonstva pa čak i opasnost po život, kao na primjer u totalitarnim režimima. Nesigurnost u vlastite sposobnosti pisanja kod samih početaka stvaranja autorskih djela ili želja za pisanje o kontroverznim temama dovodile su do uporabe pseudonima radi izbjegavanja kritika ili negativnih recenzija.¹⁰ Tako je Dragutin Tadijanović 1922. svoju prvu pjesmu *Tužna jesen* objavio pod pseudonimom Margan Tadeon. Autori su svoje pravo ime prikrivali i ako je njihovo vlastito ime bilo strano, teško za izgovoriti ili nije bilo „zvučno“ ime za pisca. Iako nije iz književnosti, jedan takav primjer korištenja pseudonima je legendarni Freddy Mercury, koji je bio rođen pod imenom Farrokh Bulsara.¹¹ Još jedan razlog korištenja pseudonima je naglašavanje povezanosti književnika s njegovim rodnim krajem, kao što je slučaj kod književnika Milutina Cihlara Nehajeva koji je uzeo pseudonim Nehajev po brdu Nehaj kraj rodnog Senja, te Antuna Branka Šimića koji je koristio pseudonime Hercegovac i Drinovci po imenu sela u kojemu je rođen.¹²

⁹ Horvat, A.; Živković, D. Knjižnice i autorsko pravo. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2009. Str. 27.

¹⁰ Usp. Nosić, Vesna. Nav. dj., str. 3.

¹¹ Freddie Mercury. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Freddie_Mercury (2020-08-10)

¹² Usp. Nosić, Vesna. Nav. dj., str. 5.

3. Definicija pseudonima

Pseudonim je prema Hrvatskoj enciklopediji izmišljeno ili iskrivljeno ime koje, iz različitih pobuda, obično uzimaju književnici i umjetnici. Polazi od grčke riječi *ψευδώνυμος* (*psevdónymos*), što u prijevodu znači „lažno nazvan“.¹³ Vesna Nosić još detaljnije razlaže grčki naziv na *pseudos* – laž, izmišljotina i *onoma* – ime.¹⁴ Za razliku od pseudonima koji su samo lažna, izmišljena imena pisaca, heteronimi s druge strane mijenjaju ujedno i karakter i osobine osobe, uključujući korištenje različitih stilova pisanja pa čak i promjenu fizičkog izgleda autora te biografije.¹⁵ U književnosti heteronim označuje osobu, odnosno bibliografski identitet koji je stvorio autor da bi mogao pisati različitim stilom.¹⁶ Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga definira pseudonim kao izmišljeno ime kojim se neka osoba koristi stalno ili povremeno u svome književnom, naučnom ili umjetničkom radu, te navodi tri oblika: oblik uobičajenog imena, oblik anagrama te drugačiji, neuobičajeni oblik.¹⁷ Hrvatski Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima autorom smatra osobu čije je ime, pseudonim, umjetnički znak ili kôd na uobičajen način označen na primjercima autorskog djela, dok se ne dokaže suprotno. Danas postoji međunarodna norma *ISO 1086:1991* za način navođenja autorovog imena na sadržaju naslovne i preliminarnih stranica na knjizi. Ta norma je preuzeta i u hrvatskoj verziji kao *HRN ISO 1086:2001 Informacije i dokumentacija – Naslovni listovi knjiga*.¹⁸

3.1. Vrste pseudonima

Pseudonimi se mogu podijeliti s obzirom na: raznolikost njihovih funkcija (a također i dodatnom podjelom na različite skupine funkcija); na broj autora koji se služi jednim pseudonimom; te s obzirom na oblik pseudonima.¹⁹ Određene funkcije pseudonima mogu biti: prikrivanje pravoga identiteta književnika; izgradnja lažnog identiteta književnika; otkrivanje ličnosti književnika, odnosno isticanje karakteristika koje u određenom slučaju autor smatra bitnima za sebe ili za svoje djelo; razlikovanje istoimenjaka ili ako se njihovo vlastito ime ne čini atraktivnim ili prihvatljivim po značenju; prikrivanje imena autora prema estetskim igrama anagrama, akrostiha i kriptonima;

¹³ Pseudonim | Hrvatska enciklopedija. URL: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=50903> (2020-08-10)

¹⁴ Usp. Nosić, Vesna. Nav. dj., str. 3.

¹⁵ Usp. Mrzljak, Nela; Polanski, Diana. Bibliografski identiteti pojedinaca nastali uporabom više imena: heteronimi, egzonomi (ksenonimi), endonimi (autonimi). // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 59, 1/2(2016), str. 207-208. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/23> (2020-08-10)

¹⁶ Isto, str. 212.

¹⁷ Usp. Verona, Eva. Nav. dj., str. 442.

¹⁸ Horvat, A.; Živković, D. Nav. dj., str. 27.

¹⁹ Usp. Nosić, Vesna. Nav. dj., str. 6.

te tzv. „miješani tipovi“ pseudonima.²⁰ U odnosu na broj autora koji koristi jedan pseudonim, podjela se potom rastavlja na individualne pseudonime, što znači da se autor se isključivo ili u većini slučajeva služi pseudonimom po kojem je poznat, te zajedničke pseudonime što se odnosi na suautorstvo dvaju ili više autora koji se isključivo služe zajedničkim pseudonimom za vrijeme kolaboracije. Primjer zajedničkog pseudonima je Jules Sand – suradnja francuskog romanopisca Julesa Sandeaua i francuske književnice George Sand, rođene kao Amantine Aurore Lucile Dupin. Što se tiče podjele pseudonima po obliku, to se prvenstveno odnosi na način na koji je pseudonim stvoren. Može nastati kao uobičajeno ime što je vidljivo kod većine književnika, na primjer hrvatsko-slovenski književnik Jakob Frass sa pseudonimom Stanko Vraz, te ruski književnik Maksim Gorkij umjesto Aleksej Maksimovič Peškov²¹. Kao oblik anagrama imena i prezimena književnika, to je slučaj kod francuskog književnika prozaista François Rabelaisa i pseudonima Alcofrybas Nasier, pa i A.V. Rastevčić umjesto Ante Starčević.²² Neobičan oblik koristio je Vjenceslav Novak sa pseudonimima OOM i IŽE, te Rikard Katalinić-Jeretov sa pseudonimom Barba Rika.²³ Od drugih oblika pseudonima postoje i slučajevi namjernog korištenja imena suprotnog spola. Pseudoandronim je vrsta pseudonima kada se žena koristi muškim imenom, što je slučaj kod Mary Ann Evans s pseudonimom George Eliot; te pseudogin kada se muškarac koristi ženskim imenom kao što je kod autora Zvonimira Majdaka pod pseudonimom Suzana Rog.²⁴

²⁰ Isto.

²¹ Usp. Verona, Eva. Nav. dj., str. 442.

²² Isto.

²³ Isto.

²⁴ Usp. Nosić, Vesna. Nav. dj., str. 7.

4. Postupak s pseudonimima u OPACU prema PPIAK-u

Za pretraživanje, probiranje i pronalaženje literature koja je potrebna unutar neke knjižnice, koristi se OPAC (engl. *Online Public Access Catalogue*), što je računalni knjižnični katalog namijenjen korisnicima. Putem njega može se pouzdano uvidjeti postojanje i dostupnost literature unutar knjižnice. Korisnik putem kataloga može otkriti i neku novu literaturu koju želi pročitati. Primjerice, ako je osoba već pročitala jedno djelo nekoga autora koji joj se svidio, a želi pronaći još djela, tada u knjižničnom katalogu treba pretraživati po polju autora gdje će se prikazati sva djela toga autora koja su dostupna u toj knjižnici. Interes ovoga poglavlja je kako se rješava takva situacija ukoliko je autor koristio pseudonime prilikom stvaranja svojih djela.

Prema Pravilniku i priručniku za izradbu abecednih kataloga. Prvi dio: Odrednice i redalice, određeno je šest točaka u Članku 96 koji je posvećen pseudonimima. Navodi se da je zadatak katalogizatora utvrditi odgovarajuću jedinstvenu odrednicu na osnovi je li autor poznatiji putem pravog imena ili pseudonima, te pod kojim oblikom imena se češće javlja. Ukoliko se književnik češće ili isključivo koristi pseudonimom po kojemu je ujedno i poznatiji nego pod pravim imenom, tada se pseudonim stavlja kao jedinstvena odrednica. Osim toga se izrađuje opća uputnica za pravo ime i ono se unosi u napomenu kod glavnih kataložnih jedinica za publikacije autorovih djela. Također, u abecednim katalogima u kojima se upotrebljavaju pregledni listići, pravo ime se unosi na takav listić. Kao jedan od primjera za ovaj slučaj mogu se navesti hrvatski književnik *GJALSKI, Ksaver Šandor* kao jedinstvena odrednica i njegovo pravo ime *BABIĆ, Ljubomir* kao odrednica opće uputnice, a također i već spomenuti ruski književnik *GORKIJ, Maksim* (jedinstvena odrednica) i njegovo pravo ime *PEŠKOV, Aleksej Maksimovič* (odrednica opće uputnice).

Čl. 96 t. 4 navodi drugu situaciju ukoliko nije bilo moguće utvrditi pravo ime autora, tada pseudonim postaje jedinstvenom odrednicom – kao i u prethodnom slučaju. No, kako bi se ipak dalo do znanja da se pravo ime nije moglo pronaći, taj podatak se unosi u napomenu na glavnim kataložnim jedinicama za publikacije autorovih djela ili na pregledni listić.

Treća točka odnosi se na književnike koji se ili koriste većim brojem pseudonima, ili i vlastitim imenom i jednim ili više pseudonima, ili ako je autor poznatiji više po pravom imenu nego po pseudonimu. Ovdje se nalaže da se u tom slučaju pravo ime stavlja kao jedinstvena odrednica, a za svaki pseudonim se izrađuje opća uputnica i taj pseudonim se unosi u napomenu na glavnim kataložnim jedinicama, tj. na pregledni listić.²⁵ Jedan primjer autora koji je poznatiji po pravom

²⁵ Usp. Verona, E. Nav. dj., str. 209.

imenu nego li po pseudonimu je hrvatski književnik i političar *KUMIČIĆ, Eugen* (jedinствена одредница) s pseudonimom *SISOLSKI, Jenio* (одредница опће упутнице).

Четврти случај је занимљив по томе што се односи на ауторе који су свој стваралачки опус подијелили на дјела која пишу под правим именом и дјела која пишу под pseudonimom. Иако и за њих вриједи тачке 1 и 3, поступак је нешто другачији. Наиме, могућа је израда споредних каталожних јединица за поједине публикације објављене под обликом имена који није постао јединственом одредницом, умјесто опће упутнице. Примјериче, енглески писац и математичар *DODGSON, Charles Lutwidge* (одредница опће упутнице, тј. споредних каталожних јединица) издао је под правим именом неколико дјела на тему математике, али је јавности познатији по pseudonimu *CARROLL, Lewis* (јединствена одредница) под којим је писао дјела дјеџе књижевности.²⁶ Један домаћи примјер исте ситуације је већ споменути знаменити хрватски писац тзв. „прозе у траперикама“ *MAJDAK, Zvonimir* (јединствена одредница) који је под pseudoginom *ROG, Suzana* (одредница опће упутнице) написао шест романа еротске тематике.²⁷

Тачка 5 Чл. 96 наводи поступак за избор редalice код pseudonima који су по своме облику слични правоме имену – односно комбинацијима измишљеног презимена и правог или такођер измишљеног рођеног имена, или од анаграма који су обликовани попут правог имена. То је на примјер pseudonim *BARBA, Rike* или *RIKE, Barba* (одредница опће упутнице) којег је користио аутор *KATALINIĆ-Jeretov, Rikard* (јединствена одредница). У том случају се поступа као са правим именом индивидуалнога аутора, према томе измишљено презиме постаје јединствена редalice тј. редalice опће упутнице. С друге стране, јединствена редalice тј. редalice опће упутнице може бити и први саставни дио pseudonima, док се за остале саставне дијелове израђују опће упутнице, уколико је потребно. Постоје и изузеци овога правила, а они су код pseudonima чији су први саставни дијелови одређени чланови. Код таквих pseudonima узима се наредни саставни дио pseudonima као јединствена редalice, а испред редalice се пише члан који се графички не истиче. Аутор *STOJANOVIĆ, Danilo* (јединствена одредница) писао је и као *ČIKA Dača* или *DAČA, Čika* (одредница опће упутнице). Осим тога, код одређених чланова који се узимају као неодвојиви дијелови презимена израђује се опћа упутница и у одредници те опће упутнице члан се узима као неодвојиви дио редalice.²⁸

Последње двије тачке Чл. 96 односе се на коришћење заједничких pseudonima аутора, као код примјериче већ споменути колорације Julesa Sandeаua и George Sand – Jules Sand. Код такве

²⁶ Исто, стр. 210.

²⁷ Suzana Rog. URL: <http://www.najboljeknjige.com/content/autor.aspx?AuthorID=337> (2020-08-10)

²⁸ Usp. Verona, E. Nav. dj., str. 211.

situacije, zajednički pseudonim se uzima kao jedinstvena odrednica, a za prava imena autora se rade opće uputnice s objašnjenjem karaktera pseudonima, a vrijedi i izrada napomene na glavnim kataložnim jedinicama, tj. na preglednom listiću kao iz točke 1. Prema tome, jedinstvena odrednica bi u ovom slučaju bila *SAND, Jules*, a dvije odrednice općih uputnica za autore bi bile *SANDEAU, Jules* i *SAND, George*.

Posljednja točka za razrješavanje pseudonima odnosi se na dvojicu ili više autora koji pod zajedničkim pseudonimom objavljuju samo zajednička djela, a pritom svaki autor vlastita (samostalna) djela objavljuje pod svojim pravim imenom ili vlastitim pseudonimom. Kod takve pomalo zamršene situacije, s publikacijama izdanim pod zajedničkim pseudonimom odnosi se kao s publikacijama dvojice ili više autora, dok se samostalne publikacije svakog autora uvrštavaju pod pravo ime autora i njegov samostalni pseudonim. Također se izrađuje opća uputnica za zajednički pseudonim u kojoj se objašnjava karakter pseudonima. Osim toga, moguće je i izrađivanje sporedne kataložne jedinice umjesto opće uputnice za određene publikacije izdane pod zajedničkim pseudonimom, gdje se pišu napomene na glavnim kataložnim jedinicama tj. preglednim listićima.²⁹

4.1. Polja u UNIMARC-u

UNIMARC je model za bibliografske podatke koji je usko povezan sa razvojem ISBD-a (*International Standard Bibliographic Description*, tj. *Međunarodni standardni bibliografski opis*) te je podržan ISO standardom 2709 za strukturu i sustav označitelja sadržaja strojno čitljivih zapisa. UNIMARC-ove oznake za potpolja unutar određenih polja slijede propisane elemente ISBD-a, te na taj način UNIMARC podržava ISBD strukturu za sve vrste građe. UNIMARC je prikladan i za razmjenjivanje bibliografskih podataka između različitih knjižničnih sustava, budući da su simboli i interpunkcija zamijenjeni pripadajućim kodovima za prepoznavanje podataka.³⁰

Osnovni blokovi UNIMARC formata za pregledne zapise su: blok za identifikaciju s pripadajućim brojem 0--, blok kodiranih podataka koji je 1--, blok odrednica 2--, blok napomena 3--, blok podataka o općim uputnicama 4--, blok podataka o unakrsnim uputnicama 5-- , blok 6-- koji se odnosi na klasifikacijske brojeve, blok 7-- za povezivanje odrednica, te blok izvora

²⁹ Isto, str. 212.

³⁰ Usp. Hodak, Vesna. Upute za uporabu formata UNIMARC za kataložni opis omeđenih publikacija i nizova publikacija, 2005. URL: <https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/02/omedjene.pdf> (2020-08-10)

podataka 8-- i blok nacionalne upotrebe, 9--.³¹ Najvažnija polja koja se odnose na unos pseudonima će se nadalje navesti i pojasniti.

Polje 200 određeno je za odrednice koje vode na osobno ime, a srodna polja su mu 400, 500 i 700. Njemu pripadaju sljedeća potpolja podataka s kratkim objašnjenjima, a ona se također pojavljuju i u drugim poljima: **\$a** Prvi element unosa (prezime autora), **\$b** Dio imena koji nije prvi element unosa (ime, inicijali i sl.), **\$c** Dodaci imenima, osim datuma (odnosi se na titule), **\$d** Rimski brojevi (pretežito se koriste uz imena papa, vladara ili crkvenih dostojanstvenika, **\$f** Datumi (djelovao, umro, rođen, npr. radi pobližeg identificiranja istoimenjaka), **\$g** Proširenje inicijala osobnog imena (puni oblik osobnog imena ako su se u potpolju \$b zapisali inicijali kao prihvaćeni oblik, a kad je potrebno zabilježiti ujedno inicijale i potpuni oblik imena), **\$4** Kod za vrstu autorstva (koristi se za označivanje odnosa između bibliografske jedinice zapisa i osobe čije je ime uneseno u polje), **\$j** Dodatna oznaka za oblik (pobliže označavanje vrste/žanra građe), **\$x**

Dodatna oznaka za opći pojam (pobliže označavanje općeg pojma sa predmetnom odrednicom), te konačno **\$y** Dodatna vremenska oznaka (pobliže označavanje razdoblja povezanog s osobom koja se predstavlja s predmetnom odrednicom).³²

Polje 300 služi za napomene, gdje se jednostavnim rječnikom objašnjava odnos između odrednice iz polja bloka 2-- i ostalih entiteta, a u tom polju se također i bilježe informacije koje pomažu identificirati odrednicu.³³ Također je važno i polje 400 koje je određeno za opću uputnicu za osobno ime, gdje je odrednica koja se nalazi u ovom polju zapravo neusvojeni oblik odrednice iz polja 200.³⁴ Još jedno važno polje vezano za pseudonime je polje 500 koje služi za unakrsnu uputnicu za osobno ime. Ovo polje sadrži podatak o uputnici za jedinstvenu odrednicu za osobno ime koja je srodna odrednici unutar polja bloka 2--.³⁵ Zadnje polje UNIMARC-a važno za pseudonime je polje 700, odnosno odrednica za povezivanje za osobno ime. To polje sadržava drugi oblik jedinstvene odrednice za osobno ime iz polja bloka 2--.³⁶

4.2. Usporedba na primjeru FFOS i NSK

³¹ Usp. Priručnik za UNIMARC : format za pregledne zapise / glavna urednica Mirna Willer. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 31-33.

³² Isto, str. 86-87.

³³ Isto, str. 119.

³⁴ Isto, str. 133.

³⁵ Isto, str. 154.

³⁶ Isto, str. 181.

Za potrebe usporedbe postupanja sa pseudonimima, odabrano je po 5 primjera književnika koji su upotrebljavali pseudonime za svaku od dvaju knjižnica različitog tipa. Odabrane knjižnice za ovo istraživanje su knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku kao sveučilišna i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu kao nacionalna knjižnica.

Svrha istraživanja je uočiti moguće razlike u odabiru jedinstvenih odrednica, općih i unakrsnih uputnica autora koji pišu pod pseudonimima. Također će se pregledati postoje li napomene i poveznice za pravo ime autora i njihovih pripadajućih pseudonima. Tako će se korištenjem OPAC-a navedenih dvaju knjižnica potražiti sljedeći autori koji su koristili pseudonime:

1. Agatha Christie, koja je osim briljantnih kriminalističkih romana također pisala i ljubavne romane pod pseudonimom Mary Westmacott;
2. Molière, umjetničko ime koje je koristio francuski komediograf Jean-Baptiste Poquelin;
3. Pablo Neruda, čileanski pjesnik koji se punim imenom zvao Ricardo Eliezer Neftalí Reyes Basoalto, a ponegdje se navodi s različitim varijacijama kao npr. Naftali Ricardo Reyes Basoalto;
4. Zvonimir Majdak, hrvatski književnik koji se smatra najplodnijim piscem proze u trapericama objavljivao je i romane erotske tematike pod pseudonimom Suzana Rog;
5. Milan Begović, prije svega dramski pisac, ali i romanopisac i pjesnik koristio je pseudonime Tugomir Cetinski, Xeres de la Maraja, Stanko Dušić i dr. dok se iskušavao u različitim književnim vrstama.

Napominje se da je zbog preglednosti rezultata pri pretraživanju online kataloga Knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku korišten oblik klasičnog pretraživanja, a ne Vero. Razlog tome je što u Vero katalogu Filozofskog fakulteta nisu jasno navedeni pseudonimi, neusvojeni i alternativni oblici imena autora, te oni u nekim slučajevima nisu ni pregledno povezani s pravim imenom autora. To se može zamijetiti na primjeru (Slika 1.), gdje nigdje nije navedeno pravo ime autora Zvonimira Majdaka, koji je koristio pseudonim Suzana Rog.³⁷ To može biti zbunjujuće za korisnike, budući da na mrežnoj stranici kataloga ta informacija nedostaje.

³⁷ Vero : Sveučilište J. J. Strossmayera Osijek, Filozofski fakultet. URL: <http://161.53.208.119/cgi-bin/wero.cgi?p=100001&q=rog+suzana&c=10111000483> (2020-08-10)

The screenshot shows the search results for 'rog suzana' in the FFOS catalog. The search bar contains 'rog suzana' and a magnifying glass icon. Below the search bar, it says 'Rezultati 1-1 od 1 za: "rog suzana" > Detaljni pregled >'. The main content area is divided into three columns. The left column has 'Prikaži' and 'Nakladnička cj.'. The middle column contains detailed information: Permalink: http://161.53.208.119/cgi-bin/wero.cgi?q=101110004406, Kataloški id: 101110004, Bib. raz.: m2 : monografija ; tekst, tiskani, Naslov: Ponovno sam nemoralna i pokvarena : roman / Suzana Rog, Autor: Rog, Suzana, Identifikatori: ISBN 953-6473-24-0, Impresum: Zagreb : Znanje, 1996, Materijalni opis: 188 str. ; 20 cm, Nakladnička cj.: Biblioteka Hit. kolo 45 ; sv. 264, Napomene: Inv. broj: 58.112., UDK: 886.2-31, Signatura: 886.2-31; ROG, p, ☆☆☆☆: 0 od 10. The right column has 'Pokušaj novo pretraživanje' and 'po Autoru / koautoru' with 'Rog, Suzana' listed below. At the bottom right, there is a link 'Povratak na listu rezultata'.

Slika 1. Vero Katalog FFOS

Osim toga, treba nadodati da je ujedno u katalogu FFOS³⁸ te i katalogu NSK³⁹ korišteno pretraživanje po autoru. U NSK katalogu upotrebljavana je opcija jednostavnog pretraživanja budući da posebni zahtjevi pretraživanja nisu bili potrebni.

Počevši od prvog izabranog primjera upotrebljavanja pseudonima kod Agathe Christie, može se zaključiti da je ona svakako svjetski poznatija po svome pravom imenu nego li po pseudonimu Mary Westmacott. Prema tome, u njezinom slučaju jedinstvena odrednica je njezino pravo ime, odnosno skraćena verzija njezinog pravog imena pod kojom je pisala svoje renormirane kriminalističke romane.

The screenshot shows the search results for 'westmacott mary' in the FFOS catalog. The search bar contains 'westmacott mary' and a magnifying glass icon. Below the search bar, it says 'Baza podataka: Sveučilište J.J. Strossmayera Osijek, Filozofski fakultet', 'Tražili ste: AUTORI', and 'Vaš upit: westmacott mary'. The main content area is divided into two columns. The left column has 'Crolist' and '1 Westmacott, Mary. Vidi pravo ime autora: Christie, Agatha [11 naslova]'. The right column has 'Odrednica / Up'.

Slika 2. Katalog FFOS

Kod pretrage po navedenom pseudonimu A. Christie u knjižničnom katalogu FFOS može se zamijetiti napomena „Vidi pravo ime autora“ i poveznica koja vodi na A. Christie i pripadajuće naslove. To je također slučaj pri istom postupku u katalogu NSK.

³⁸ Katalog Knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku. URL: <https://www.ffos.unios.hr/knjiznica/katalog-ffos> (2020-08-10)

³⁹ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. URL: <http://katalog.nsk.hr/F?RN=476025566> (2020-08-10)

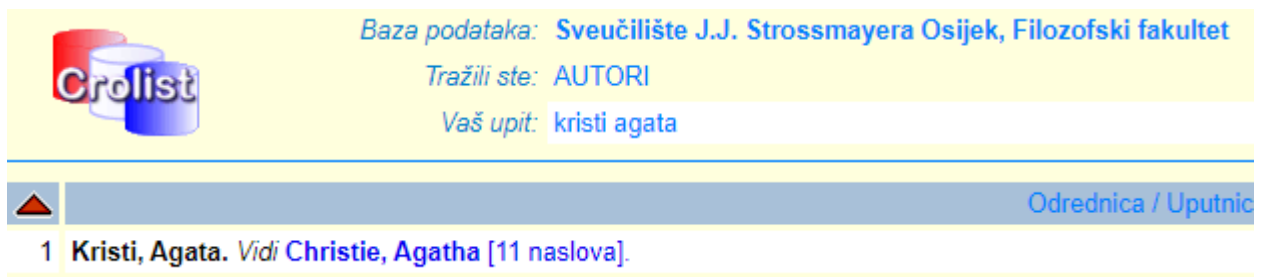
Westmacott, Mary - [NSK normativni zapis]
Vidi: [Christie, Agatha](#)

Slika 3. Katalog NSK

ID zapisa	000100883
Odrednica	Christie, Agatha
Neusvojeni oblik	Christie, Agatha Clarissa Mary Miller
Neusvojeni oblik	Christie, Agatha Clarissa Mary
Neusvojeni oblik	Kristi, Agata
Neusvojeni oblik	Westmacott, Mary
Biografski podaci	Engleska književnica. Rođena 15. 9. 1890. u Torquayu, umrla 12. 1. 1976. u Wallingfordu.
Napomena	Puno ime autorice: Christie, Agatha Clarissa Mary Miller.
Napomena	Autorica objavljuje ljubavne romane pod pseudonimom: Westmacott, Mary.

Slika 4. Katalog NSK, normativni zapis

U normativnom zapisu za *WESTMACOTT, Mary* u katalogu NSK su još dodatno uočljivi i drugi neusvojeni oblici imena A. Christie, koji se odnose na njezino puno ime i prezime. Unutar njih naveden je i fonetski oblik imena. Nakon naknadne provjere potvrđeno je da je ista situacija i u katalogu FFOS:



The screenshot shows a search interface for the 'Crolist' database. At the top left is the 'Crolist' logo. To its right, the text reads: 'Baza podataka: Sveučilište J.J. Strossmayera Osijek, Filozofski fakultet'. Below this, it says 'Tražili ste: AUTORI' and 'Vaš upit: kristi agata'. A blue navigation bar at the bottom right contains the text 'Odrednica / Uputnic'. The main search results area shows a single entry: '1 Kristi, Agata. Vidi Christie, Agatha [11 naslova].'

Slika 5. Katalog FFOS

Zaključak: postupak je odgovarajući u obje knjižnice i odgovara već detaljnije razjašnjenom Čl. 96 Pravilnika i priručnika za izradbu abecednih kataloga.

Sljedeći primjer odnosi se na Molièrea, koji je u katalogu naveden bez kratkouzlaznoga slova „e“ u imenu. Autora se tražilo u katalogu po njegovom pseudonimu, kao što je bilo napravljeno i u prethodnom primjeru. Za razliku od prvog primjera, gdje je Christie poznatija po pravom imenu, nego li po pseudonimu, ovaj primjer predstavlja potpunu suprotnost. U FFOS katalogu se napomenom jasno navodi pravo ime autora, a moguće je autora pronaći i po fonetskom obliku imena.



Baza podataka: Sveučilište J.J. Strossmayera Osijek, Filozofski fakultet

Tražili ste: AUTORI

Vaš upit: moliere



[Odrednica / Uputni](#)

1 [Moliere \[11 naslova\]](#) Pravo ime autora: Jean-Baptiste Poquelin.

Slika 6. Katalog FFOS

U katalogu NSK uočava se značajna razlika u broju neusvojenih oblika imena. Pseudonim autora navodi se i sa kratkouzlaznim i dugouzlaznim „e“, te različitim kombinacijama imena i prezimena, što je vidljivo na Slikama 7 i 8. Više oblika imena autora je preporučljivo, kako bi korisnici s različitim upitima pretraživanja mogli doći do rezultata koji traže.

Traži: Autor

Broj zapisa Naslov

50+	Molière - [NSK normativni zapis]
1	Molière, Andre - [NSK normativni zapis]
	Molière, J. B. - [NSK normativni zapis] Vidi: Molière
	Molière, Jean-Baptiste Poquelin - [NSK normativni zapis] Vidi: Molière
	Molière, Jean-Baptiste Poquelin de - [NSK normativni zapis] Vidi: Molière
	Molijer - [NSK normativni zapis] Vidi: Molière
1	Molik, Bartosz - [NSK normativni zapis]
1	Molik, Witold - [NSK normativni zapis]
1	Molin, Antoine - [NSK normativni zapis]
	Molin, Antonius - [NSK normativni zapis] Vidi: Molin, Antoine

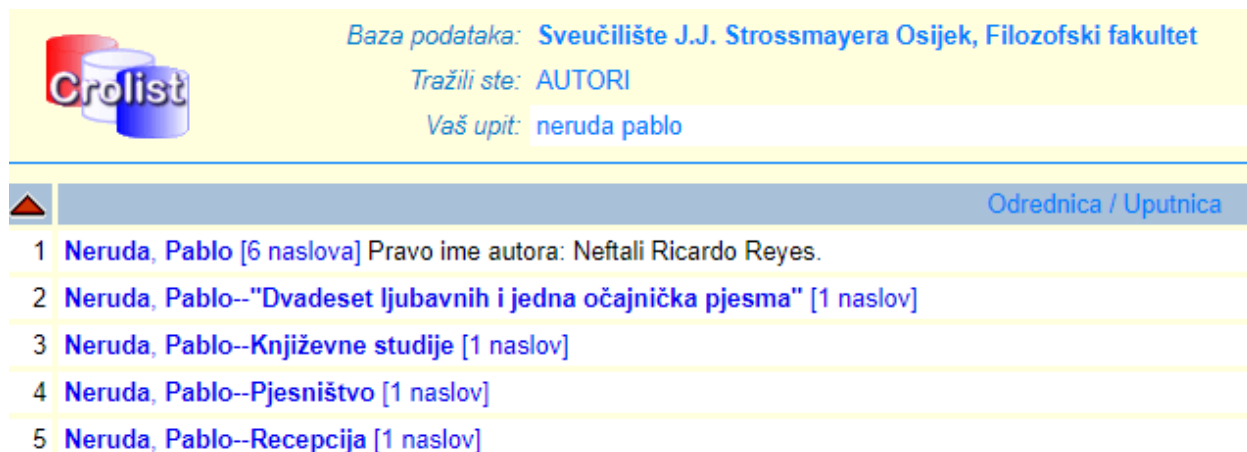
Slika 7. Katalog NSK

ID zapisa	000100409
Odrednica	Molière
Neusvojeni oblik	Molijer
Neusvojeni oblik	Poquelin, Jean-Baptiste
Neusvojeni oblik	Molière, J. B.
Neusvojeni oblik	Molière, Jean-Baptiste Poquelin de
Neusvojeni oblik	Poquelin de Molière, Jean-Baptiste
Neusvojeni oblik	Molière, Jean-Baptiste Poquelin
Biografski podaci	Francuski komediograf i kazališni glumac. Rođen (kršten) 15. 1. 1622. u Parizu, umro 17. 2. 1673. u Parizu.
Napomena	Pravo ime autora: Poquelin, Jean-Baptiste.

Slika 8. Katalog NSK, normativni zapis

Zaključak: postupak je odgovarajući u obje knjižnice.

Kod trećeg primjera situacija je slična kao i kod prethodnog zbog nešto dužeg imena i prezimena autora koji je rođen kao Ricardo Eliécer Neftalí Reyes Basoalto. U katalogu FFOS navodi se skraćeno pravo ime autora u napomeni, bez srednjeg imena Eliécer i bez prezimena Basoalto koje je u katalogu NSK ipak navedeno među neusvojenim oblicima.



The screenshot shows the search results for 'neruda pablo' in the FFOS catalog. At the top, the search criteria are displayed: 'Baza podataka: Sveučilište J.J. Strossmayera Osijek, Filozofski fakultet', 'Tražili ste: AUTORI', and 'Vaš upit: neruda pablo'. Below this, there is a list of five results, each with a number and a title in blue text. The first result is '1 Neruda, Pablo [6 naslova] Pravo ime autora: Neftali Ricardo Reyes.' The other four results are '2 Neruda, Pablo--"Dvadeset ljubavnih i jedna očajnička pjesma" [1 naslov]', '3 Neruda, Pablo--Književne studije [1 naslov]', '4 Neruda, Pablo--Pjesništvo [1 naslov]', and '5 Neruda, Pablo--Recepcija [1 naslov]'. A blue bar at the top right of the results area contains the text 'Odrednica / Uputnica'.

Slika 9. Katalog FFOS

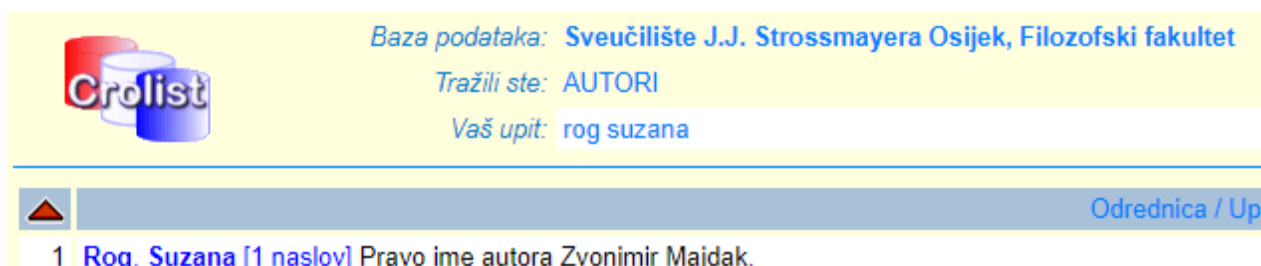
U NSK katalogu se također navodi skraćeno pravo ime autora uključujući prezime Basoalto, ali također bez autorovog srednjeg imena Eliécer.

ID zapisa	000053436
<u>Odrednica</u>	<u>Neruda, Pablo</u>
<u>Neusvojeni oblik</u>	Reyes, Neftalí Ricardo
<u>Neusvojeni oblik</u>	Reyes, Neftalí Ricardo Basoalto
Biografski podaci	Čileanski književnik, 1911. god. dobitnik Nobelove nagrade za književnost, 1904-1973.
Napomena	Pravo ime autora: Reyes, Neftalí Ricardo.

Slika 10. Katalog NSK, normativni zapis

Zaključak: navedeno pravo ime autora se djelomično razlikuje u obje knjižnice. Može se uočiti da kao i Pablo Neruda, i sama Agatha Christie u već prethodno navedenom pravom imenu ima 3 imena i dva prezimena koja su jasno navedena u katalogu NSK. A ipak, kod Nerude srednje ime Eliécer nedostaje u oba kataloga.

Predzadnji primjer odnosi se na još jednog autora koji je manje znan po pseudonimu, a prepoznat po pravome imenu. Kao što je spomenuto na početku ovog potpoglavlja, Zvonimir Majdak je pisao romane erotske tematike pod pseudoginom.



Slika 11. Katalog FFOS

U obje knjižnice navedeno je pravo ime autora pored njegovog pseudogina.

Rog, Suzana - [\[NSK normativni zapis\]](#)
Vidi: [Majdak, Zvonimir](#)

Slika 12. Katalog NSK

U normativnom zapisu za Z. Majdaka uočljivo je da se ne navodi kakva je točno djela pisao pod pseudonimom Suzana Rog, na način kako što je navedeno u napomeni normativnog zapisa A. Christie za njezino pisanje ljubavnih romana (Slika 4.).

ID zapisa	00000170
Odrednica	Majdak, Zvonimir
Neusvojeni oblik	Rog, Suzana
Neusvojeni oblik	Majdak, Z.
Biografski podaci	Hrvatski književnik, urednik. Rođen 26. 1. 1938. u Zrinskoj kod Grubišnog Polja, umro 20. 7. 2017. u Zagrebu.
Napomena	Autor objavljuje i pod pseudonimom: Rog, Suzana.

Slika 13. Katalog NSK, normativni zapis

Zaključak: postupak je odgovarajući u obje knjižnice, premda u katalogu NSK postoji mogućnost tajnosti što je autor pisao pod pseudonimom, budući da nije jasno navedeno kao u prvom primjeru s A. Christie.

Kao posljednji primjer odabran je autor Milan Begović koji se stvaralački izražavao u različitim književnim vrstama, stoga se shodno tome i ostvarivao većim brojem pseudonima. U FFOS katalogu navedena su samo tri njegova pseudonima koja su vidljiva na Slici 13. Kao i u dosadašnjim primjerima, autora se pretraživalo po jednom njegovom pseudonimu.



1 Cetinski, Tugomir. *Vidi pravo ime autora: Begović, Milan [68 naslova].* Objavljivao i pod pseudonimima: Stanko Dušić, Tugomir Cetinski i Xeres de la Maraja.

Slika 14. Katalog FFOS

U oba kataloga pored pseudonima navedena je poveznica s pravim imenom autora.

Dušić, Stanko - [\[NSK normativni zapis\]](#)

Vidi: [Begović, Milan](#)

Xeres de la Maraja - [\[NSK normativni zapis\]](#)

Vidi: [Begović, Milan](#)

Cetinski, Tugomir - [\[NSK normativni zapis\]](#)

Vidi: [Begović, Milan](#)

Slike 15., 16. i 17. Katalog NSK

Razlika je uočljiva u broju navedenih drugih pseudonima autora. Dok je u katalogu NSK navedeno sedam pseudonima M. Begovića, pored njih i dva alternativna oblika njegovog prezimena (Begovič i Begovitsch), u FFOS katalogu navedeno je samo tri pseudonima bez alternativnih oblika.

ID zapisa	000003023
Odrednica	Begović, Milan
Neusvojeni oblik	Dušić, Stanko
Neusvojeni oblik	Cetinski, Tugomir
Neusvojeni oblik	Xeres de la Maraja
Neusvojeni oblik	Begovič, Milan
Neusvojeni oblik	Esop s Griča
Neusvojeni oblik	Hipolit
Neusvojeni oblik	Malvalio
Neusvojeni oblik	Begovitsch, Milan
Biografski podaci	Hrvatski književnik, prevoditelj, dramaturg. Rođen 19. 01. 1876. u Vrlici, umro 13. 05. 1948. u Zagrebu.
Napomena	Autor je publicirao pod pseudonimima: Dušić, Stanko; Cetinski, Tugomir; Xeres de la Maraja; Esop s Griča; Hipolit i Malvalio.

Slika 18. Katalog NSK, normativni zapis

Zaključak: postupak je odgovarajući u obje knjižnice, no u ovom slučaju NSK katalog ima značajno veći broj neusvojenih oblika imena autora, spram kataloga FFOS.

5. Zaključak

U ovom istraživanju uočeno je da su knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku i Nacionalna i sveučilišna knjižnica ispravno odabirale jedinstvene odrednice i odrednice opće uputnice za pseudonime prema Članku 96 Pravilnika i priručnika za izradbu abecednih kataloga. Obje knjižnice navode kratke napomene o autorima, te koriste poveznice „Vidi [pravo ime autora]“ koje su korisnicima informativne i praktične. Ipak, mogu se primijetiti razlike u detaljnosti katalogizacije između ovih dvaju knjižnica. NSK katalog u većem broju, te učinkovitije i preglednije navodi neusvojene oblike imena autora, za razliku od kataloga knjižnice FFOS. To je vidljivo iz posljednjeg primjera sa autorom M. Begovićem gdje je u katalogu NSK navedeno šest autorovih pseudonima i dva alternativna oblika pisanja imena, dok su u FFOS katalogu jasno naznačena samo tri njegova pseudonima. Kako bi se određena jedinica građe uspjela pronaći, ona prvenstveno mora biti ispravno katalogizirana. Građa se obrađuje tako da se popisuju podaci nužni za identifikaciju određenog primjerka. Postupak unošenja pseudonima u sustav za vrijeme katalogizacije je ključan trenutak, te on zahtijeva određenu dozu obraćanja pažnje na detalje i pozornosti prilikom odrađivanja zbog mogućih grešaka. Slučajna pogreška prilikom tipkanja također se naziva i zatipak, slovna pogreška, tiskarska pogreška ili tipfeler. Te greške mogu dovesti do situacije da korisnik korektno upiše pojmove pretraživanja, a kao rezultat dobije neispravan rezultat ili da uopće ne dobije ono što traži. Kod književnika koji imaju zaista značajan broj pseudonima kao što je primjerice Stendhal sa dvjestotinjak pseudonima, nužno je navesti što više odrednica jer postoji mogućnost da takvog autora svaka osoba poznaje po drugom pseudonimu, a da nijedna ne znaju da se radi o istoj osobi. Te odrednice također moraju biti ispravno povezane, ne samo općim uputnicama već i sporednim kataložnim jedinicama za pojedine publikacije ukoliko se radi o različitim vrstama stvaralačkih radova. Katalog treba pregledno i uspješno okupljati sva djela istog autora.

6. Popis korištenih izvora i literature

1. Freddie Mercury. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Freddie_Mercury (2020-08-10)
2. Hodak, Vesna. Upute za uporabu formata UNIMARC za kataložni opis omeđenih publikacija i nizova publikacija, 2005. URL: <https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/02/omedjene.pdf> (2020-08-10)
3. Horvat, A. Knjižnični katalog i autorstvo. Rijeka: Naklada Benja, 1995.
4. Horvat, A. Oblikovanje osobnih imena u knjižničnom katalogu. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/horvat_oblikovanjeimena.htm (2020-08-10)
5. Horvat, A.; Živković, D. Knjižnice i autorsko pravo. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2009.
6. Katalog Knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku. URL: <https://www.ffos.unios.hr/knjiznica/katalog-ffos> (2020-08-10)
7. Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. URL: <http://katalog.nsk.hr/F?RN=476025566> (2020-08-10)
8. Mrzljak, Nela; Polanski, Diana. Bibliografski identiteti pojedinaca nastali uporabom više imena: heteronimi, egzonomi (ksenonimi), endonimi (autonimi). // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 59, 1/2(2016), str. 207-232. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/23> (2020-08-10)
9. Nosić, Vesna. Pseudonimi književnika. // Varaždinski učitelj- digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje 2, 2(2019), str. 1-12. URL: <https://hrcak.srce.hr/224277> (2020-08-10)
10. Priručnik za UNIMARC : format za pregledne zapise / glavna urednica Mirna Willer. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
11. Pseudonim. URL: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=50903> (2020-08-10)
12. Suzana Rog. URL: <http://www.najboljeknjige.com/content/autor.aspx?AuthorID=337> (2020-08-10)
13. Tadić, Katica. Rad u knjižnici : priručnik za knjižničare : IV. Stručna obradba knjižnične građe. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/pog4.htm> (2020-08-10)
14. Vero : Sveučilište J. J. Strossmayera Osijek, Filozofski fakultet. URL: <http://161.53.208.119/cgi-bin/wero.cgi?p=100001&q=rog+suzana&c=10111000483> (2020-08-10)
15. Verona, E. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga : Prvi dio: Odrednice i redalice. Zagreb: Društvo bibliotekara Hrvatske, 1970.

16. Verona, E. Univerzalna bibliografska kontrola i međunarodno ujednačavanje kataložnih postupaka. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/verona.htm> (2020-08-10)